

עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה

במשנתו של מרן בעל הסולם זיע"א
מתוך שיחותיו של רבי אברהם מרדכי גוטליב שליט"א

פסח גליון מס' 33

עַל הַתּוֹרָה

"ויזעקו ותעל שזועתם אל האלהים, מן העבודה"

(שמות ב' כג')

המצה צועקת כל הזמן!

איש מאיתנו לא זכה לשמוע מצה זועקת, אך אנו יהודים מאמינים בני מאמינים יודעים שצעקה איננה דווקא הרעש הנשמע באוזנינו, אלא הלהט הפנימי הבוהר בקרבנו לפעול, לעשות, למסור נפש למען ה' ולמען הזולת. זו הצעקה.

בואו ונעשה הכרות קטנה עם הזווית הרוחנית המיוחדת של המצה הצועקת.

בנוהג שבעולם למלך בשר ודם יש המון שרים עבדים ונתינים. יש שר אוצר ושר החוץ, ויש טבח ורפתן וסייסי וגנן, ויש גם מי שמנקה את שרותי הארמון. האם מנקה השרותים יעלה על דעתו לתבוע מן המלך להתמנות לשר האוצר? האם יהא נרגן וכועס משום שחברו שר בכיר, והוא גורף ביבים? אם כן, אזי נודע לנו כי עבד זה עובד את עצמו, את כבודו ומעמדו, ואיננו עבד אמיתי של המלך. מדוע? כי הוא עסוק בעצמו, במעמדו וכבודו, ולא בלשמח את המלך, וזו גלות רוחנית, גלות מצרים. דע, עליך לשמוח בתפקידך כי לכך נועדת ואשריך. ובכל זאת, מה תפקידנו עלי אדמות כנתיני המלך? אל תשבו בדומיה. "אל דומי לך" תזעקו לבורא יתברך שישחרר אותנו משליטת הגוף הגשמי והנהנתן שלנו, כדי שנוכל לעבוד בשלמות, ברצון, ללא רצון לקבל לעצמו כבוד או מעמד מדומה או כל מיני תענוגים גשמיים. אם נצעק, ונצעק ונצעק, המלך ישמע וישמע אותנו מגלות החומר הנוראה.

והנה מצה, היא מלשון מצה ומריבה, וכמו כן היא קרויה לחם עוני. כלומר, כאשר יהודי מרגיש שהוא עלוב ודל, הוא כביכול כנס במצה ומריבה עם הקב"ה - מדוע בראו כל כך שפלי? "תרומם אותי מלכי" זעק היהודי "כדי שאעבדך במסירות נפש גדולה, באהבה אליך, ובדבקות עצומה, שרק אעשה את רצונך ולא את רצוני!".

השאלה הכי פשוטה: מה אומר ה'???

מפורסמים הדברים ביותר, אך דומה כי יש לשננם שוב ושוב. עיסה שהחמיצה, חמוץ היא, ומהותה גאוה, התנשאות, אף בעננים. מצה דקיקה ושברירית היא, ומהותה ענווה, פשטות, צניעות. יהודי יכול לבחור בחמוץ, או במצה, אך לעיתים יהודי עובד את בוראו בענווה מזויפת, שאיננה אלא גאוה נוראה הטורפת את כלפי עבודת ה' שלו!!!

...

מעונו של האדמו"ר רבי אלימלך מליזנסק היה בית ועד לחכמים, אך אלפים רבים, חסידים ושאנים חסידים, פקדו את ליזנסק על מנת להתרשם מן

המאור הגדול, ולנסות לדלות ממנו כלים לאורחות חיי תורה אמיתיים. לא תמיד השיב האדמו"ר במילים ברורות. לעיתים הוא שאל, ושאלותיו היו כה פשטניות עד שהעמידו את חסידיו במבוכה. אך כמובן מאחורי פשטנות זו הסתתרה גאונות גדולה, הנושאת בכנפיה עומק מוסרי אדיר, שתכליתו גילוי האמת בעבודת ה'.

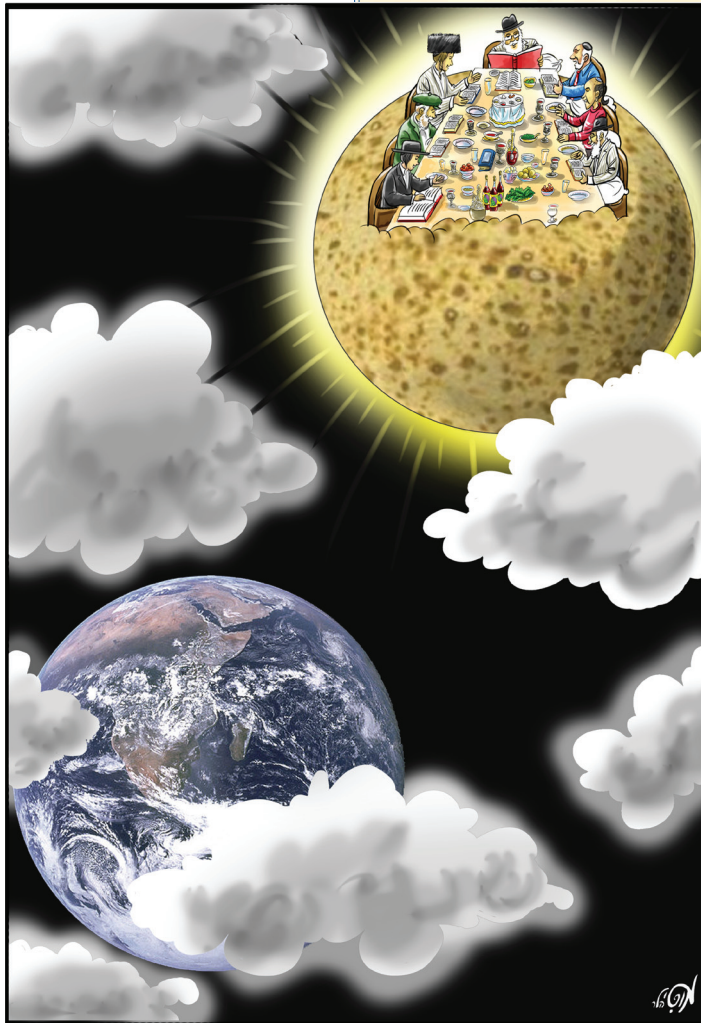
ר' תנחום היה עובד ה' מנעוריו. מאז עומדו על דעתו כנער בר-מצווה, החליט למסור נפשו על לימוד התורה וקיום מצוותיה. אלא שידע ר' תנחום הנער, כי הבלי העולם הגדול מסוכנים הם, ולכן החליט לעמול בפרישות מתענוגות העולם. עשרות שנים הוא הסתגר בעליית הגג בביתו, כשמסביבו ספרי קודש, וכל כולו אש לוהטת של תשוקה עזה להקיף את כל מכמני התורה, ביסודיות, בעיון עמוק, על מנת לעלות מעלה מעלה במעלות הקדושה והיראה.

שמו הטוב של האדמו"ר מליזנסק הגיע אף לעליית הגג של ר' תנחום, והוא החליט לעשות מעשה, ליקט את פרוטותיו ונסע לליזנסק, כשכולו משתוקק לצקת מים על ידי רבם הגדול של החסידים.

אחרי שלושה ימי נסיעה,

בשעת בוקר הוא ניצב מול בית האדמו"ר, דפק על הדלת והוכנס פנימה במאור פנים. הוא החל להושיט ידו לחוץ ידו של האדמו"ר, אך בעודה באוויר שאלו האדמו"ר: "אמור נא לי בבקשה, האם אתה יודע מה אומר ה'? הלא תלמיד חכם הינך ובוודאי דבר ה' מצוי בפיהך... ומה אומר ה', יקירי?".

ידו של ר' תנחום נותרה באוויר, פניו הביעו תימהון. "בוודאי, ה' אומר שעלינו להתפלל, ללמוד תורה, לקיים מצוות".

במסותרים - ואני - לא - אראנו - נאום ה". הבן ר' תנחום, יהודי יכול לשכון בעליית גג ביתו 40- שנה, ילמד ויתפלל במסירות נפש, ויגיד לעצמו "אני צדיק, אני למדן", ה' אומר: איש כזה לא אראנו!!! עבודתו לא מעניינת אותי!!!".

ר' תנחום חישב להתעלף מזעזוע. "האם אנוכייתי וגאוותי הנסתרת הרחיקוני מה?" הוא פרץ בבכי, וכל גופו רעד. אחרי שהשתתק המשיך האדמו"ר להסביר "אם ייסתר איש במסותרים - ואני לא". פירושו: **אני לא** יהודי עמל, לא יגע, אני אפס וליבו נשבר בקרבו, והגאווה המכוערת נעלמת לחלוטין מתוכו. "אראנו - נאום - ה" כלומר "יש לי נחת-רוח ממנו", אומר ה' "אני אוהב אותך, הוא בן יקר שלי".

ר' תנחום קם מן הרצפה, ניגב את דמעותיו, וביקש להישאר עוד תקופה ארוכה במחיצת האדמו"ר, על מנת לעבוד את ה' בדרך של ענווה אמיתית. ולא פשוטה העבודה הזו, כלל וכלל לא.

"לא הבנת את שאלתי יהודי יקר" השיב האדמו"ר ושתק. ר' תנחום נפנה החוצה מבלבל ונבוך. "מה כוונתו של האדמו"ר? אינני יורד לסוף דעתו...".

למעלה מחודש ימים שהה ר' תנחום בליזנסק, וכל יומיים נכנס פנימה לחדר האדמו"ר. התקבל אומנם במאור פנים, אך השאלה שוב ושוב חזרה על עצמה. "מה אומר ה' ר' תנחום, מה אומר ה'?"

לבו נשבר בקרבו "כנראה שהאדמו"ר מנסה להרחיקני מעליו" הררה. ביום האחרון לשהותו בליזנסק, החליט ר' תנחום שהוא יצא מכאן עם התשובה. "רבי, היום אני חוזר לביתי".

"אם כן, אינני מבין מדוע הגעת לכאן, היעלה על הדעת שתחזור בלי תשובה לשאלה מה אומר ה'?"

"יסביר לי רבי, כבר חודש ימים אני מתחבט, מתיסר בוכה. אין לי תשובה, אנא אל תפטור אותי בלא כלום. יסביר לי הרב!!!" בכה ר' תנחום.

"אסביר לך יקירי מה אומר ה' הלא כך כתוב: "אם - ייסתר - איש -

ולא אלא כאשר היהודי מרגיש בחיסרון, ריקני ונבוב, אזי לא יזכה להתגלות ה', מפני שהבורא שלם, והחסרים לא נדבקים בו, בבחינת "אין ארור מתדבק בברוך".

מסבירים חז"ל "אין השמחה שורה אלא מתוך שמחה", ואין שלימות כמו השמחה. כאשר אדם שמח בחלקו, מאושר ממצבו ומהלל לה', זוהי שלמות עילאית ואזי "ברוך מתדבק בברוך".

יצא אם כן, שיש כאן שתי סוגי עבודות שהן הופכיות לחלוטין. מחד, עליך להרגיש חסר, כמו מרור (גימטריא מוות), שזו תחושת אבדון מוות וחידולן, בהכירך את האהבה העצמית שבך, ומאידיך עליך לשמוח ולהלל ולהודות לבוראך בפנים מאירות.

הכיצד?

והתשובה, קו האמצע הוא הנכון, הוא המפתח לעבודת ה' נשגבת, המשלבת שני הפכים ללא שום סתירה ביניהם.

תהא אתה המצה הצועקת, לחם עוני חסר טעם וחסר נפח, ומאידיך שמח בחלקך, ממה שזכית ברוחניות, והישועה בפתח.

" ויזעקו ותעל שוועתם אל האלהים, מן העבודה " פירושו: זעקתם עלתה ונשמעה, כי הם לא פסקו מלצעוק. גם אנו צריכים לצעוק, כל הזמן. מי שרוצה לנפץ סלע, אם יכה בו בפטישו מכה אחת ביום וינח, הסלע לא ינופץ. אלא עליו להכות ולהכות ללא הפוגה, מכה אחר מכה, כפטיש יפוצץ סלע. כמו-כן עלינו להאמין שיותר משהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק. הקב"ה מבקש להשפיע עלינו טוב וחסד, אבל אנחנו שותקים, מתעלמים, שוכחים שהצעקה היא המפתח לאוצרותיו ולהשפעתו האינסופית. צריך לצעוק עד מוות, כמו רחל שאמרה "הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי".

תרגיש שאתה חסר, שאתה דקיק, שאתה פריך ושברירי (כמו מצה) וזעק מעומק ליבך, ואז תהא לכלי הראוי להשפעה אלוהית.

אך אם אתה חמקן, גאוותן, "אין אני והוא יכולים לגור בכפיפה אחת", אז תפסיד שני עיקרים: (א) גאוותן איננו מצליח להגיע לתפילה מעומק הלב. (ב) וגם אם יתפלל, אין מי שישמע לו. הפסד נורא. החמצה ממש.

מאידיך, לא ראוי שאדם ירגיש כל הזמן בחיסרון. מדוע?

"שלוש פעמים בשנה יראה כל זכור... ולא יראה את פני ה' ירקם" הנה לפנינו פירוש עמוק ונפלא כפתור ופרח. וכי הקב"ה זקוק למתנותינו? לא

ועל העבודה

מכונית מתנה מפורקת ל- 49 חלקים

אנו בונים את המבנה הפנימי הרוחני שלנו, מתקנים מידה ועוד מידה, עד לתיקון המושלם. במתן תורה חג השבועות, אז הבנין הרוחני שלנו יושלם, ועוד נעסוק בכך בהרחבה.

כך למשל, מה דורשת אהבת חברים? כמה להשקיע בעבודה? בתחילה יהודי חושב "מספיק שאגיד מילה טובה, או - די בעזרה קטנה". אך ככל שהוא מיטיב ומשפיע טובות, הוא זוכה להתבהרות שקופה וברורה עבודת ה', עד שהוא מבין כי עליו לתת את כל כולו למען ה', ולמען הזולת.

זה תהליך הדרגתי, אך מחייב. טיסה נעימה.

גם מטוס משוכלל ואפילו חללית. אבל אתה תהיה המכונאי והנהג והטייס. כמו ידיך תעשה זאת, ואושרך יהיה כפול ומכופל", כך הבטיח האב לבנו וקיים.

פסח הוא חג רוחני גבוה ונאצל. אך ההשפעה האלוהית העליונה שלו מתרחשת רק ביום הראשון של המועד, בבחינת אתערותא דלעילא. זו מתנה רוחנית מן השמים. אך מן היום השני ואילך ההשגחות המלהיבות הללו נעלמות וחוזרות לכוור מחצבתן בעליונים, ואנו מקבלים השפעה זו, טיפין טיפין, חלק ועוד חלק, ומרכיבים את עצמנו. בכל יום של ספירת העומר

מספרים על יהודי עשיר, שקנה לבנו מכונית חדשה ומפוארת. "זו שלך בני, באהבה ממני" בישר האב לבנו. הבן המאושר ביקש לנהוג בה ולהתענג על איכותה וביצועיה, אך האב הודיע: "יש לך יום אחד להביט בה ולהתענג ממנה, אבל מחר אני מפרק אותה ל- 49 חלקים, ומטיל עליך את המשימה להרכיבה מחדש. בכל יום תקבל חלק אחד ותעסוק בהרכבתו, עד שביום החמישים תזכה למכונית מושלמת, ואף אוסיף לה ולך כהנה וכהנה עד שתגלה שמכונית זו היא

יוצא לאור ע"י ביהמ"ד "ברכת שלום"
בנשיאות רבי אברהם מרדכי גוטליב שליט"א
רח' אבינדב 3 - טלז'סטון

לפינת יצירות בכל רחבי הארץ, ולרכישת ספרי האל הסולם ותלמידי
בא להתקשר ל- 02-5334718
birkatshalom@gmail.com